

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Dumitru Mardari, Ion Druță

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Ștefan Lungu, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ștefan Lungu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Ștefan Lungu, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 29 ianuarie 2016 în partea respingerii pretențiilor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral și emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere parțială a acestor pretenții, iar în rest hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La data de 23 noiembrie 2015, Ștefan Lungu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 21 iunie 2011, a depus la executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu două titluri executorii spre executare silită și, anume, titlul nr. 2-91/2011 din 24 ianuarie 2011 emis de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, prin care s-a dispus încasarea din contul lui Ivan Duduș în beneficiul său a sumei de 16 940 Euro, cu titlu de datorie și dobândă și a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 230 lei, precum și titlul executoriu nr.2a-2766/2012 din 05 decembrie 2011 emis de Curtea de Apel Chișinău, prin care s-a dispus încasarea de la Ion Duduș în beneficiul său a sumei de 9 700 Euro, cu titlu de datorie, a sumei de 5 238 Euro, cu titlu de dobândă, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 000 lei și a taxei de stat în mărime de 7 020 lei.

Menționează că, în aceeași zi, a achitat executorului judecătoresc suma de 613,75 lei pentru serviciile de executare.

Susține că, până la data depunerii prezentei cereri, titlurile executorii nu au fost executate, deși au trecut 5 ani.

Afirmă că, de nenumărate ori s-a adresat la executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu cu solicitarea de a-i fi eliberate încheierile emise în cadrul procedurii de executare și de a fi informat despre măsurile întreprinse în vederea executării hotărârilor judecătorești, însă nu a primit nici un răspuns.

Declară că, pe întreaga perioadă în privința debitorului Ivan Duduș nu a fost aplicată nici o interdicție, acesta a deschis întreprinderi și a activat, încheind contracte de împrumut, mai mult, a efectuat modificări în actele juridice și a părăsit hotarele țării.

Invocă că, termenul neexecutării hotărârilor judecătorești este de 5 ani, perioadă în care a suportat prejudicii materiale și morale deosebit de mari, iar faptul neexecutării hotărârilor judecătorești irevocabile din 24 ianuarie 2011 și 05 decembrie 2011 se datorează exclusiv inacțiunilor executorului judecătoresc.

Mai invocă că, procedura de executare a titlurilor executorii nr. 2-91/11 și 2a-2766/12 nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, deoarece pe dosar participă doar două părți și, anume, el, în calitate de creditor și Ion Duduș, în calitate de debitor, mai mult, nu este necesară efectuarea unor acțiuni complexe, cum ar fi înștiințarea martorilor și audierea lor, a experților, a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni, care ar împiedica executarea titlurilor în termen rezonabil.

Menționează că, el, în calitate de creditor, s-a comportat și se comportă conform prevederilor legale, s-a prezentat la toate citațiile executorului judecătoresc, a depus cereri, plângeri, a informat executorul judecătoresc despre toate acțiunile întreprinse și informația care o posedă, iar neexecutarea documentelor executorii se datorează comportamentului ilegal și abuziv al executorului judecătoresc Liudmila Ghețiu.

Susține că, procedura de executare este foarte importantă pentru el, întrucât nu au fost executate hotărârile judecătorești, care îl afectează material, deoarece suma împrumutată lui Ion Duduș este deosebit de mare, iar la moment el este bolnav, nu poate munci și nu dispune de surse financiare pentru a supraviețui.

Afirmă că, prin refuzurile repetate și nemotivate de a întreprinde măsurile necesare în termen procedural, executorul judecătoresc a încălcat termenul rezonabil necesar pentru executarea documentelor executorii, fapt care i-a provocat daune materiale și morale.

Solicită constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 ianuarie 2011 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2011 și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 72 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumelor de 16 940 Euro și 13 400 lei, cu titlu de prejudiciu material.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor Ștefan Lungu a concretizat sumele solicitate spre încasare și, anume, în loc de 16940 Euro suma de 19821,71 Euro și în loc de 13400 lei suma de 4179,86 lei (f. d. 92, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017 a fost admis apelul declarat de către Ștefan Lungu, casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial, a fost constatată încălcarea dreptului lui Ștefan Lungu la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ștefan Lungu suma de 20000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 08 iunie 2017, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, a fost interpretată în mod eronat legea și au fost apreciate arbitrar probele.

Menționează că, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat normele de drept material, prevăzute de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Susține că, instituirea remediului național prin adoptarea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privește obligația instanțelor naționale de aplicare și interpretare a termenilor din prezenta Lege prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (art. 1 alin.(2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011).

Consideră că, trebuie să se facă o distincție între creanțele deținute împotriva statului și cele deținute împotriva unei persoane fizice, care nu pot angaja responsabilitatea statului din cauza neplății unei creanțe executorii ca urmare a insolvenței unui debitor „privat” și poate fi angajată responsabilitatea statului în cazul în care autoritățile publice implicate în procedurile de executare nu dau dovadă de diligența cuvenită sau, mai mult, împiedică executarea hotărârii. Măsurile adoptate de autoritățile naționale în vederea executării trebuie să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea, ținând seama de obligațiile ce le revin în calitate de depozitari ai forței publice în materie de executare.

Relevă că, din moment ce statul a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru a asigura executarea unei hotărâri de către o persoană de drept privat, refuzul debitorului de a executa obligația nu este imputabil statului, iar dreptul fiecărei persoane la instanță protejează și dreptul de acces la procedura de executare, adică dreptul de a iniția o astfel de procedură.

Invocă că, conform materialelor cauzei, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești a depus diligența necesară în vederea executării documentului executoriu, iar reieșind din datele raportului motivat prezentat,

conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești este una confirmă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență.

Mai invocă că, conform raportului motivat prezentat de către executorul judecătoresc, imposibilitatea executării hotărârii judecătorești privind încasarea datoriei se datorează faptului că, debitorul Ivan Duduș nu dispune de bunuri imobile și nu deține mijloace financiare pe conturile bancare, iar conform informației Camerei Înregistrării de Stat din 01 iulie 2011, debitorul figurează în calitate de fondator la SRL „Svetlana”, SRL „Andratera” și SRL „Volcano Grup”, asupra cărora a fost aplicată interdicția de înstrăinare.

Declară că, prin încheierea nr. 023-70r/13 din 11 martie 2013, întru executarea documentului executoriu, conform informației Direcției documentare mijloace de transport nr. 03/343 din 13 iulie 2011, după debitorul Ivan Duduș este înregistrată unitatea de transport de model Ford Scorpio, cu n/î C DU 488, asupra căreia a fost aplicată interdicția de înstrăinare și a fost dat în căutare, cu reținerea mijlocului de transport enunțat.

Afirmă că, executorul judecătoresc a preluat și a emis încheierea cu privire la primirea spre executare a documentului executoriu, a emis și expediat în adresa autorităților publice competente în acest sens încheieri de asigurare a executării documentelor executorii.

Consideră că, executorul judecătoresc a întreprins toate măsurile posibile, care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru executarea documentului executoriu, iar intimatul în mod direct a aprobat și acceptat tacit toate măsurile întreprinse de către executorul judecătoresc, ca, ulterior, să înainteze prezenta cerere de chemare în judecată conform prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Relevă că, conform Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012 privind satisfacția echitabilă, la examinarea cauzelor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanțele naționale urmează să identifice calitatea debitorului executării și, anume, dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat (o persoană fizică sau o entitate juridică privată).

Referitor la prejudiciul moral, menționează că, existența prejudiciului considerabil presupune două elemente ce urmează a fi constatate și, anume, însăși existența prejudiciului și caracterul considerabil al acestuia, iar legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu urmează a fi probată de către intima, însă în speță, acesta nu a prezentat probe veridice, admisibile, pertinente și concludente, care să confirme faptul prejudicierii considerabile, mai mult ca atât, survenirea prejudiciului ca urmare a săvârșirii încălcării trebuie să fie certă și nu presupusă.

Susține că, prejudiciul moral urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite, iar instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente și apoi a dispune, după caz, încasarea prejudiciului din bugetul de stat.

La data de 14 iunie 2017, Ștefan Lungu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea ce ține de repararea prejudiciului material și moral și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acestor pretenții.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea ce ține de repararea prejudiciului material și moral, deoarece nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată eronat legea.

Menționează că, în Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012 privind satisfacția echitabilă este stipulat că, conform jurisprudenței CEDO, instanțele judecătorești ar putea să acorde satisfacție morală la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale și, anume, la violarea art. 6 CEDO -1000-7000 Euro, echivalentul în lei moldovenești și la violarea art. 1 din Protocol 1 CEDO - 1000-6000 Euro, echivalentul în lei moldovenești, iar în dispoziția Președintelui Curții Supreme de Justiție nr. 70 din 14 iulie 2011 cu privire la uniformizarea practicii judiciare a colegiilor, sistematizarea și implementarea în jurisprudența Curții a hotărârilor CEDO este indicat că, hotărârea instanței europene produce efecte juridice directe în ordinea juridică a statelor, în sensul că autoritățile sale, inclusiv instanțele judecătorești trebuie să înlăture aplicarea acelor norme naționale ce sunt incompatibile cu prevederile Convenției. Prin dispoziția art. 32 din Convenție, hotărârilor CEDO li se recunoaște o „autoritate de lucru interpretat”, care produce efecte erga omnes, instanțele naționale având obligația de a aplica dispozițiile Convenției și interpretările date de Curte noțiunilor acesteia, mai ales că, după cum a menționat și Plenul Curții Supreme de Justiție, primul judecător al Convenției este judecătorul național, și nu cel european.

Susține că, prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești reglementează nu numai dreptul la constatarea încălcării, dar și dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.

Astfel, atenționează că, această Lege are un caracter compensatoriu, iar în marea majoritate a cazurilor, simpla constatare a încălcării nu constituie prin sine o reparare a prejudiciului moral. Or, încasarea acestuia constituie o obligație impusă prin Lege.

Afirmă că, în acest context, aplicarea prevederilor art. 5 alin. (2) al Legii enunțate, când simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciu moral, constituie o excepție a art. 2 alin. (1) din aceeași Lege și nu o regulă.

Invocă că, reieșind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 70 din Codul de executare și prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, este necesar de a fi stabilit prin următoarele criterii și, anume, complexitatea cauzei, comportamentul părților în procedura de executare și importanța cauzei pentru creditor.

Mai invocă că, procedura de executare a titlurilor executorii nr. 2-91/11 și 2a-2766/12 nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, deoarece pe dosar participă doar el, în calitate de creditor și Ivan Duduș, în calitate de debitor, și nu este necesar efectuarea unor acțiuni complexe, cum ar fi înștiințarea martorilor și audierea lor, a experților, a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni care ar împiedica executarea titlurilor în termen rezonabil.

Declară că, el, în calitate de creditor, s-a comportat și se comportă conform prevederilor legale, s-a prezentat la toate citațiile executorului judecătoresc, a depus cereri, plângeri, a informat executorul judecătoresc despre toate acțiunile întreprinse și informația care o posedă, iar neexecutarea documentelor executorii se datorează comportamentului ilegal și abuziv al executorului judecătoresc.

Menționează că, procedura de executare este foarte importantă pentru el, deoarece suma împrumutată lui Ion Duduș este deosebit de mare, iar la moment, el este bolnav, nu poate munci și nu dispune de surse financiare pentru a supraviețui.

Susține că, instanța de apel a ignorat intenționat toate probele, prevederile legislației în vigoare, recomandările CEDO și ale Plenului Curții Supreme de Justiție, care prevăd expres că, hotărârea instanței judecătorești se pronunță în numele Legii și trebuie să fie legală, întemeiată și să conțină răspunsuri la toate pretențiile, la fel, trebuie să fie pe cât posibil de concisă, aceasta poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normele de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de reclamant și pârât.

Relevă că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții, care a formulat-o, posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 23 august 2017 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ștefan Lungu neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de către Ministerul Justiției este întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) CPC, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Conform art. 2 din Codul de executare, executorul judecătoresc asigură executarea silită a documentelor executorii în strictă conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost

încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă.

Ca urmare, din contextul normei citate rezultă că, orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dacă se constată o atare încălcare.

Conform art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, în baza hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 ianuarie 2011, a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-91/11, prin care au fost încasate de la Ivan Duduș în beneficiul lui Ștefan Lungu datoria în sumă de 11000 Euro și dobânda în sumă de 5940 Euro, iar în total suma de 16940 Euro, conform cursului oficial în valută națională la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată în sumă de 3230 lei.

La data de 21 iunie 2011, Ștefan Lungu a prezentat executorului judecătoresc Liudmila Ghețiu spre executare documentul executoriu nr. 2-91/11 emis de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău la data de 24 ianuarie 2011, privind încasarea de la Ivan Duduș în beneficiul lui Ștefan Lungu a datoriei în sumă de 11000 Euro și a dobânzii în sumă de 5940 Euro, iar în total suma de 16940 Euro, conform cursului oficial în valută națională la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată în sumă de 3230 lei.

Ulterior, prin încheierea executorului judecătoresc Liudmila Ghețiu din 21 iunie 2011 a fost primit spre executare documentul executoriu nr. 2-91/11 emis de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău la data de 24 ianuarie 2011 și a fost intentată procedura de executare a acestui document.

Dat fiind faptul că, până în prezent, nu a fost executată hotărârea judecătorească enunțată, Ștefan Lungu a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 ianuarie 2011 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2011 și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 72 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumelor de 19821,71 Euro și 4179,86 lei, cu titlu de prejudiciu material.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii.

Ulterior, instanță de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ștefan Lungu, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost

constată încălcarea dreptului lui Lungu Ștefan la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ștefan Lungu suma de 20000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, concluzia instanței de apel este greșită.

Conform art. 70 alin. (2) din Codul de executare, executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acțiunile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești.

Conform art. 4 alin. (1)-(3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz, alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Din materialele dosarului și, anume, din raportul din 04 ianuarie 2016 prezentat de către executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu rezultă că, la data de 21 iunie 2011, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a emis încheierile nr. 023-393/11 din 21 iunie 2011 privind asigurarea executării documentului executoriu, prin care au fost obligate instituțiile bancare BC „Comerțbank” SA, BC „Banca Socială” SA, BC „Victoriabank” SA, BC „Moldova-Agroindbank” SA, BC „Moldindconbank” SA, BC „Banca de Economii” SA, BC „EuroCreditBank” SA, BC „Unibank” SA, BC „FinComBank” SA, BC „Universalbank” SA, BC „Energbank” SA, BC „ProCredit Bank” SA, BC „BCR Chișinău” SA, BC „Eximbank” SA și BC „Mobiasbanca” SA să informeze executorul judecătoresc dacă Ivan Duduș dispune de conturi bancare în lei moldovenești sau în valută ori carduri bancare, iar în cazul unui răspuns pozitiv de a fi aplicate măsuri de asigurare (sechestru) pe mijloacele bănești din conturile deținute, dar nu mai mult

de suma debitorială, precum și a fost interzis instituțiilor bancare menționate deschiderea de către debitor a unor conturi interne (f. d. 59, vol. I).

Totodată, au fost obligate SA „Registru Corect”, SA „Registru”, SA „Grupa Financiară”, SA „Registru-F”, SA „Registrator Centru”, SA „Registru-Ind”, SA „Real-Registr”, SA „Soliditate”, SA „Intermedia-Group”, SA „Comitent” să comunice dacă debitorul Ivan Duduș dispune de valori mobiliare (acțiuni) cu anexarea extrasului și să aplice sechestru în caz de existență a lor pe contul debitorului menționat; a fost obligată ÎS „Cadastru” să comunice informația cu privire la toate bunurile imobile înregistrate cu titlu de proprietate după Ivan Duduș și dacă este grevat sau nu dreptul asupra lor și i-a fost interzisă înstrăinarea acestor bunuri imobile; a fost obligat Ministerul Dezvoltării Informaționale să comunice informația cu privire la toate mijloacele de transport înregistrate cu titlu de proprietate după Ivan Duduș și dacă este grevat sau nu dreptul asupra lor și i-a fost interzisă înstrăinarea acestor mijloace de transport; a fost obligată Direcția pașapoarte a DGDP să ia la evidență și să nu permită lui Ivan Duduș perfectarea pașaportului și a fost obligată Compania Națională de Asigurări în Medicină să comunice dacă Ivan Duduș dispune de polița de asigurare obligatorie de asistență medicală, iar în cazul unui răspuns pozitiv, să indice sursa (locul de muncă cu adresa juridică, pensie, etc.) (f. d. 28, 60, vol. I).

Prin răspunsul SA „Comitent” nr. 291/103 din 23 iunie 2011, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a fost informat despre faptul că, Ivan Duduș nu dispune de acțiuni sau alte tipuri de valori mobiliare în registrele acționarilor societăților pe acțiuni gestionate de registratorul AÎ „Comitent” SA, iar prin răspunsul SA „Registru-F” nr. 748 din 24 iunie 2011 executorului judecătoresc a fost informat despre faptul că, Ivan Duduș nu figurează în calitate de deținător de acțiuni în registrele, pe care le deține registratorul independent „Registru-F” SA.

De asemenea, răspunsuri similare au fost transmise executorului judecătoresc și de către registratorii SA „Soliditate”, SA „Registru”, SA „Real-Registr”, SA „Registru IND”, RI „Intermedia Group” SA, SA „Registru Corect” și SA „Grupa Financiară”.

Prin răspunsurile BC „Comerțbank” SA, BC „Moldova-Agroindbank” SA, BC „Moldindconbank” SA, BC „Banca de Economii” SA, BC „Unibank” SA, BC „Universalbank” SA, BC „ProCredit Bank” SA, BC „BCR Chișinău” SA și al BC „Mobiasbanca” SA expediate în adresa executorului judecătoresc Liudmila Ghețiu se constată că, debitorul Ivan Duduș nu deține conturi bancare sau carduri eliberate de instituțiile bancare menționate.

Prin răspunsul ÎS „Camera Înregistrării de Stat” nr. 05/1914 din 01 iulie 2011 executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a fost informat despre faptul că, Ivan Duduș figurează în calitate de administrator și/sau asociat la următoarele întreprinderi: FPC „Svetlana D” SRL, SRL „Volcano Grup” și SRL „Andratera” (f.d. 76, vol. I).

La data de 08 iulie 2011, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a primit înștiințarea nr. 021-404/11 de la executorul judecătoresc Vitalie Guțu, prin care ultimul a informat despre faptul că, la data de 21 iunie 2011, prin încheierea nr.021-404/11, a fost transmis cu drept de proprietate creditorului Natalia Cveatovscaia capitalul social de 5400 lei de la SRL „Volcano Grup”, ce aparține cu drept de proprietate lui Ivan Duduș, deoarece la licitație nu a fost vândut și a

solicitat de a permite creditorului Natalia Cveatovscaia înregistrarea cu drept de proprietate a capitalului social de 5400 lei de la SRL „Volcano Grup”, iar prin încheierea executorului judecătoresc Liudmila Ghețiu din 13 iulie 2011 a fost permisă Camerei Înregistrării de Stat executarea încheierii nr. 021-404/11 din 21 iunie 2011 emisă de executorul judecătoresc Vitalie Guțu.

Prin răspunsul ÎS „Cadastru” nr. 01-34/4833 din 27 iunie 2011 executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a fost informat că, la data de 23 iunie 2011, pe numele debitorului Ivan Duduș nu au fost depistate bunuri imobile înregistrate cu drept de proprietate pe teritoriul Republicii Moldova, iar prin răspunsul Direcției documentare mijloace de transport a Departamentului documentare mijloace de transport nr. 03/343 din 13 iulie 2011 a fost informat că, după Ivan Duduș este înregistrat automobilul de model Ford Scorpio, cu n/î CDU 488, iar la data de 28 iunie 2011, a fost înregistrată interdicția de înstrăinare a acestuia.

De asemenea, din raportul din 04 ianuarie 2016 prezentat de către executorul judecătoresc rezultă că, la data de 06 februarie 2012, executorul judecătoresc a solicitat informație de la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău referitoare la cererea de apel depusă de către Ivan Duduș.

Conform informației Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 februarie 2012, cererea de apel depusă de către Ivan Duduș a fost expedită la Curtea de Apel Chișinău la data de 06 iulie 2012.

La data de 02 martie 2012, a fost prezentată încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2012, prin care cererea de apel depusă de către Ivan Duduș a fost restituită ca tardivă, iar la data de 02 aprilie 2012, a fost prezentată executorului judecătoresc copia cererii de recurs înregistrată la Curtea Supremă de Justiție la data de 02 aprilie 2012.

La data de 01 februarie 2013, a fost prezentată executorului judecătoresc copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2011, prin care a fost admis apelul declarat de către Ivan Duduș și modificată hotărârea primei instanțe prin micșorarea sumei datoriei încasată de la Ivan Duduș în beneficiul lui Ștefan Lungu de la 11000 Euro la 9700 Euro și a sumei dobânzii de la 5940 Euro la 5238 Euro.

La data de 04 februarie 2013, a fost întocmită o înștiințare debitorului, fiindu-i înmănată personal la data de 21 februarie 2013, conform căreia i s-a înmănat copia certificată de pe documentul executoriu nou emis și stabilit termen de executare.

În legătură cu faptul că, după debitor era înregistrată o unitate de transport și nu se cunoștea locul aflării acesteia, la data de 11 martie 2013, aceasta a fost anunțată în căutare cu reținere, însă mijlocul de transport respectiv nu a fost reținut până la moment.

De asemenea, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a solicitat BC „Eximbank” SA eliberarea informației cu privire la bunul imobil din str. Ion Creangă, 82/1, mun. Chișinău, ce aparține SRL „Volcano Grup”, iar prin răspunsul nr. 03-20 din 06 noiembrie 2015 ultima i-a comunicat că, bunul imobil, ce aparține SRL „Volcano Grup”, a fost ipotecat în favoarea băncii în anul 2010 și în legătură cu faptul că, debitorul nu a achitat ratele, acest bun imobil este urmărit în cadrul unei alte proceduri de executare.

Ulterior, prin scrisoarea nr. 023-30r/15 din 16 decembrie 2015 executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a solicitat executorului judecătoresc Nelea Sărătură eliberarea informației privind mersul procedurii de executare, iar prin scrisoarea nr.067-595r/15 din 30 decembrie 2015 ultimul a informat-o că, bunul imobil, ce aparține SRL „Volcano Grup” este urmărit în baza mai multor titluri executorii, iar debitorul a contestat încheierea de organizare a licitației și din motivul că nu există o hotărâre definitivă privind legalitatea desfășurării licitației, nu s-a continuat executarea silită.

Totodată, din raportul prezentat de către executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu rezultă că, în prezent nu sunt careva posibilități de executare a documentului executoriu, însă în cazul în care va fi reținut automobilul anunțat în căutare și în cazul în care va fi vândut bunul imobil, ce aparține SRL „Volcano-Grup” și după achitarea datoriilor de către ultima, în cazul surplusului de mijloace financiare, ele urmează a fi restituite lui Ion Duduș, iar ulterior, acestea sume pot fi urmărite.

Reieșind din cele menționate, se constată că, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu a întreprins toate acțiunile necesare în vederea executării titlului executoriu.

Conform art. 1 alin. (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În acest sens, prin prisma jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, aprecierea termenului rezonabil de executare urmează a fi făcut după anumite criterii de apreciere, cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților și miza (interesul) pentru reclamant.

Din punct de vedere al complexității obiectului executării, se reține că, debitorul Ivan Duduș nu dispune de bunuri mobile și imobile, care ar putea fi urmărite în vederea stingerii creanței, precum și nu dispune de careva mijloace bănești la conturile sale bancare.

Ceea ce ține de comportamentul autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești, în speță, conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești, executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligentă.

În acest sens, se reține că, executorul judecătoresc a întreprins măsuri pentru executarea documentului executoriu, însă din cauza că debitorul nu dispune de bunuri mobile și imobile, care ar putea fi supuse urmăririi și nu dispune nici de mijloace bănești, a devenit imposibilă executarea documentului executoriu.

În speță, miza (interesul) pentru recurentul-reclamant Ștefan Lungu se manifestă prin încasarea datoriilor de la „terț/debitor privat”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului atrage atenția la calitatea debitorului executării și, anume, dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat.

În acest context, conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, responsabilitatea statului pentru executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate împotriva unei companii private nu se extinde mai departe decât până la implicarea organelor de stat în procedurile de executare (*cauza Grițco contra Moldovei, nr. 15840/02; Shestakov contra Rusiei, nr. 48757/99*).

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Ștefan Lungu, de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Ștefan Lungu.

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 29 ianuarie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ștefan Lungu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Liudmila Ghețiu cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Dumitru Mardari

Ion Druță

Luiza Gafton

Mariana Pitic